

فقط یک شعبه اجرای احکام

پدیدآورنده (ها): توکلی، سید حسین

حقوق :: نشریه قضاوت :: مرداد ۱۳۸۱ - شماره ۷

صفحات : از ۱۷ تا ۱۸

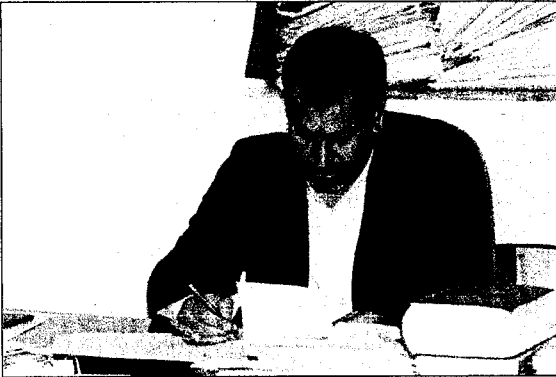
آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/937440>

تاریخ داندود : ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- چالش های اجرای یک تفاهم نامه؛ مشکلات اجرای تفاهم نامه های بازل در بانکداری ایران
- یک شهر، یک نماد؛ گزارشی از اجرای آزمایشی طرح نماد در نظرآباد البرز
- (Geoff Barrow فقط یک آرزو (گفت و گو با
- Colm Toibin من فقط یک روز هفته ایرلندی هستم
- فقط یک روز به پایان انتخابات وقت دارید
- فقط یک راه وجود دارد: اتحاد
- آیین دادرسی اجرای احکام و اسناد خارجی در ایران
- یک مدل DEA برای ارزیابی اجرای زنجیره تامین پایداربا حضور خروجیهای نامطلوب و شاخص های دو نقش ورودی و خروجی : کاربردی از صنعت برق
- آینده نشان خواهد داد: یک بحث حقوقی - بانکی درباره ابهامات و پیامدهای اجرای قانون عدم لزوم سپردن وثیقه
- واکاوی چالش های اجرایی دستور ضبط وثیقه در شعب اجرای احکام کیفری

سید حسین توکلی
دادرس
و قاضی اجرای احکام
مجتمع امور جنایی

که با آقای جعفری معاون امور زندانها همکاری می کنند خودشان را با مأمورین این مجتمع هماهنگ می کنند.

قضاوت: آیا قاضی ناظر زندان به طور مرتب به زندانها سرکشی می کند و وضعیت زندانیان تحت اختیار مجتمع را رسیدگی می کند؟

توکلی: ما بخشی به عنوان قاضی ناظر زندان که زیر نظر معاون رئیس کل، آقای جعفری است داریم که الان امور جاری زندانیان را مورد بررسی قرار می دهد. این چیزهایی که اختصاص به ما دارد و چون من به واقع نمی رسم که به هر دو وظیفه خود برسم؛ یعنی در زندان مستقر شوم و هم در تشکیلات خودمان، به لحاظ اینکه من قاضی اجرای احکام هستم و کار ما به واسطه ی کمبود نیروی اجرای احکام زیاد است.

در کنار اجرای احکام، مسئولیت نظارت زندان را به ما دادند که ما خیلی طالب نبودیم، اما به جهت اینکه رتق و فتق امور مردم شود من قبول کردم اما ما مشکلی نداریم. ببینید، کارهایی که قضات ناظر زندان معاونت نظارت بر امور زندانها انجام می دهند مورد قبول ما هم هست و ما اختلافی نداریم. منتهی آنها خودشان احساس نیاز می کنند که با ما هماهنگ باشند، به دلیل اینکه پرونده ی کفتری این زندانیان اینجا است و یک سری مشکلاتی هم پیش می آید که تا با اینجا هماهنگ نشوند عملاً نمی توانند در زندانها، کاری از پیش ببرند.

قضاوت: این مشکلاتی که به آن اشاره می کنید چیست؟

توکلی: چون نوع جرایم زندانیان این مجتمع شامل قتل، سرقت های مسلحانه و تجاوز به عنف و... می شود، به علت حبس خاص آنها، عوارض و عواقبی در بیرون دارد. فرض کنید که ما به یکی از زندانی ها بخواهیم مرخصی بدهیم. این زندانی شاید ۵ قتل مرتکب شده باشد و اگر بنا باشد مسؤولین زندان که بدون هماهنگی ما یا قاضی ناظر زندانها اقدام به مرخصی دادن کنند، ممکن است ندانند که چه مواردی در پرونده ی فرد زندانی منعکس است و این در بیرون یک سری آثار و عواقبی را به بار خواهد آورد و این مسئله باعث هماهنگی

است. در این مجتمع به پرونده های مختلفی رسیدگی می شود. مثلاً یک پرونده امروز محاکمه اش است که ممکن است ۳۰ متهم و ۱۰۰ شاکی هم داشته باشد، ۲۰۰ موتور سیکلت در آن مطرح است؛ قاضی دادگاه محاکمه را شروع می کند و پرونده های قبلی یا جدیدش هم می آید. در آن روز قاضی وقتی دارد محاکمه می کند دیگر نمی تواند به پرونده های روز با پرونده هایی که به او ارجاع می شود رسیدگی بکند. اگر هم بخواهد رسیدگی کند باید محاکمه را تعطیل کند و این مشکل خوشبختانه با پیاده شدن احیای دادرسی حل می شود و پرونده در یک مرحله ای در دادرسی رسیدگی می شود و دادگاه فقط به محاکمه می پردازد.

سید حسین توکلی
دادرس و قاضی اجرای احکام مجتمع امور جنایی

فقط یک شعبه اجرای احکام

سید حسین توکلی دادرس و قاضی اجرای احکام مجتمع قضایی امور جنایی که دارای لیسانس حقوق قضایی از دانشگاه علوم قضایی است. وی قبلاً افسر نیروی انتظامی و فارغ التحصیل دانشکده علوم انتظامی بوده است. وی مدتی قاضی ناظر زندان در کرمان بود و بعد در اراک به عنوان مسئول اجرای احکام و قاضی ناظر زندان دادگاه انقلاب مشغول خدمت شد. توکلی اعتقاد به همکاری مشترک محاکم با سازمان امور زندانها دارد.

قضاوت: آیا نظارتی بر امور زندانیان دارید؟

توکلی: ما به لحاظ اینکه این مجتمع به یک سری از جرایم خاص رسیدگی می کند و تا حدود زیادی نوع جرایمی که در اینجا رسیدگی می شود جنبه ی تخصصی دارد. بر همین مبنا استثنائاً بر اساس درخواست رئیس مجتمع از رئیس کل بنا شد. امور زندانیان را هم یک قاضی ناظر زندان ویژه این مجتمع رسیدگی کند. در واقع قضات ناظر زندان

گرفت. اگر کمی بی دقتی و سهل انگاری در نحوه ی رسیدگی به یکی از پرونده های قتل صورت گیرد، ممکن است هیچ گاه قاتل دستگیر نشود. طبیعتاً با عنایت به نوع جرم باید در اسرع وقت پرونده قتل، رسیدگی و در مورد آن حکم صادر شود.

قضاوت: چند پرونده روزانه به شما ارجاع می شود؟
یاورزاده: در روز، به طور میانگین حدود ۱۰۰ پرونده به ما ارجاع می شود که به طور متوسط به شعب نه گانه مستقر در این مجتمع، روزانه ۱۰ پرونده ارجاع می شود.

قضاوت: با توجه به حجم بالای پرونده های ارجاعی و همین طور پاسخگویی به ارباب رجوع، دقت کار پایین می آید. آیا ممکن است در ارجاع پرونده ها هم اشتباهاتی شما داشته باشید؟

یاورزاده: درصد اشتباه پایین است. اگر چه پرونده های زیادی ارجاع می شود. اگر در حین کار هم موقعی کوچکترین اشتباهی صورت گیرد همکارها متوجه می شوند و اشتباه رفع می شود. چیز مهمی نیست و پرونده های قتل مشخص است به سه شعبه ی خاص داده می شود. شعب ۱۶۰۱ و ۱۶۰۲ و ۱۶۰۸ سه شعبه ی ویژه ی قتل هستند.

شعب دیگر به جرایمی مثل کیف قاچاق، سرقت خودرو، آدم ربایی، سرقت های مسلحانه، زورگیریهای اراذل و اوپاش و مسائلی از این دست را رسیدگی می کنند. که ۶ شعبه است ۱۶۰۴ و ۱۶۰۵ و ۱۶۰۶ و ۱۶۰۷ و ۱۶۰۹ و ۱۶۱۲.

پرونده ابتدا وقتی از کلاتری وارد مجتمع ها می شود یا شکوایه هایی که می آیند اینجا من امضا می کنم و فرمهایی را به دادگاه ارجاع می کنیم و شکوایه ها و شکایتیهای جدید را به آگاهی ارجاع می کنیم.

قضاوت: آیا موردی پیش آمده است که پرونده ای را به شما ارجاع بدهند و بگویند که در حوزه صلاحیت های ما نیست و به جای دیگر ارجاع دهید؟

یاورزاده: بله ممکن است که یک پرونده ی فوت ناشی از سانحه در حین کار باشد، مثلاً این را می فرستند اینجا ما هم می نویسیم برود به مجتمع قضایی مربوطه؛ چون که اینجا فقط به قتلهای عمدی رسیدگی می شود.

قضاوت: گاهی وقتها من با برخی همکاران شما که مصاحبه می کنم از آنها درخواست می کنم از مشکلات خودشان بگویند، همه مسائلی مانند: تراکم بالای کار، حجم خیلی زیاد پرونده ها، مشکلات مالی، مشکلات اداری، کمبود جا و فضای مناسب برای استقرار پرسنل اداری و قضایی... را مطرح می کنند و همه می دانیم که این مشکلات هست و در جای خودش هم بیان می کنیم. صرف نظر از این مسائل، دیگر چه مقولاتی هست که می شود به آن عنایت داشت و از دید مسئولان امر مخفی مانده است؟

یاورزاده: در خیلی از موارد ما خلاهای قانونی داریم یا یکی از مشکلاتی که داریم مثلاً همین مسأله ی قتل

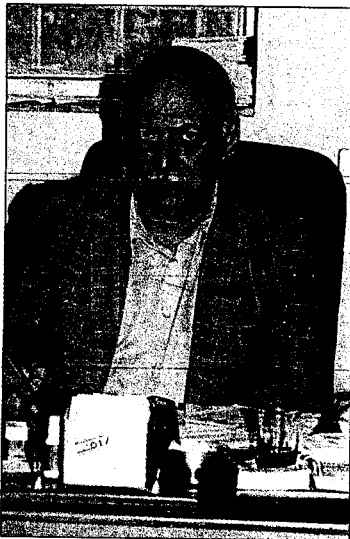
می‌رسیم به پرونده که آیا در کلاتری های مورد نظر، اقدام شده است یا خیر؟ اگر کلاتری جوابی برای ما ارسال نکند، در آن صورت ما حداکثر با ارسال یک نامه پیگیری می‌کنیم. این پیگیری هم در سلسله مراتب اداره آن مرکز انتظامی قرار می‌گیرد، محول می‌شود و این وضع اساساً این امکان را برای پی‌جویی بیشتر به ما نمی‌دهد. حتی اگر رؤسای کلاتری نیز مورد سؤال قرار گیرد بعد از پیگیریهای مکرر نهایتاً باید پاسخ را از یک سر باز بشنویم و این کار را مشکل می‌کند. ضمن اینکه شما ملاحظه می‌کنید که این مجتمع ۱۰ الی ۱۲ شعبه، یا اجرای احکام دارد. یک شعبه‌ی اجرای احکام برای این تعداد شعب دادگاه، کم است و کمبود نیرو داریم.

طاهر محمودپور
مدیر دفتر کل مجتمع امور جنایی

مجتمع امور جنایی امکانات یک اداره را هم ندارد

محمودپور بیش از ۳۰ سال سابقه کار دارد و دارای مدرک فوق دیپلم می‌باشد. وی در مورد مشکلات مجتمع گفت:

در مورد مشکلات مجتمع امور جنایی باید بگویم که ما از نظر مکان و فضای مناسب در مضیقه هستیم. البته اقداماتی برای رفع این نقیصه صورت گرفته است. اگر چه تاکنون مکان مناسبی برای استقرار کارمندان این مجتمع نیافته‌ایم. همان طور که می‌دانید ما سه شعبه‌ی ویژه قتل

طاهر محمودپور - مدیر دفتر کل مجتمع امور جنایی

توکلی: ما از این حیث هیچ نظارتی نداریم. قضاوت: چرا؟ آیا در قانون این وظایف تصریح نشده یا شما ابزار اجرایی آن را ندارید؟

توکلی: صرفاً ما در آن بخشی که نیروی انتظامی به عنوان ضابط عمل می‌کند می‌توانیم نظارت داشته باشیم.

قضاوت: ببینید! فرض کنید شما یک مأمور نیروی انتظامی را به عنوان ضابط قوه‌ی قضاییه تعیین و وظیفه‌ی ابلاغ و اجرا را به او محول کردید. بنابراین این سه مرحله یعنی مأموریت، ابلاغ و اجرا تحت نظارت مجتمع قضایی باید قرار گیرد و مأمور مربوط باید در این سه مرحله جوابگویی دستگاه قضایی باشد، اگر در چنین حالتی، ضابط قوه‌ی قضاییه در انجام وظایف محوله قصوری مرتکب شود، به طبع رسیدگی به این کوتاهی در انجام وظایف مربوط به مجتمع خواهد بود. اما به نظر می‌رسد در این زمینه شاید از سوی بسیاری از همکاران نظارت کافی به عمل نمی‌آید. بنابراین دوباره سؤال خودم را تکرار می‌کنم، علت کوتاهی در نظارت بر عملکرد ضابطین قوه‌ی قضاییه چیست آیا ابزار اجرای آن را ندارید؟

توکلی: من فکر می‌کنم ماده‌ی ۱۵ قانون اجرای احکام و قوانین آیین دادرسی کیفری تکلیف قانونی را روشن کرده، در آن قانون آمده است که؛ ضابطین دادگستری مأمورینی هستند که تحت نظارت و تعلیمات مقام قضایی در کشف جرم، بازجویی مقدماتی و حفظ آثار و دلایل جرم و جلوگیری از فراری و مخفی شدن متهم و ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی به موجب قانون اقدام می‌کنند. بر اساس مفاد این قانون ضابطین قوه قضاییه عبارتند از: ۱- نیروی انتظامی ۲- رؤسا و معاونین زندان ۳- نیروهای بسیج.

پس تکلیف روشن است. ولی به لحاظ اینکه مقام قضایی در آیین دادرسی سابق مشخصاً دادستان بوده است و در حال حاضر این مقام قضایی با توجه به نبود دادستان نامشخص است، مقام قضایی که به هر حال بر اجرای صحیح حکم و بر کار نیروی انتظامی در اجرا باید نظارت کند، یک مقدار در اجرای مأموریتش متزلزل است.

قضاوت: اگر گزارشی خلاف واقع از سوی ضابطین قوه‌ی قضاییه تهیه شد و نادرستی آن ثابت شد، این تخلف در کجا مورد رسیدگی قرار می‌گیرد؟

توکلی: در این مورد هم دادرسی نظامی به نحوی مسئولیت دارد و هم خود مجتمع.

قضاوت: آیا تاکنون در این مورد به تخلفی برخورد کرده‌اید؟

توکلی: ما موردی نداشته‌ایم. روشن هم هست ما آن فرصت را نداشته‌ایم که بپردازیم به این که آیا این گزارش خلاف واقع است یا خیر؟ به جهت اینکه وقتی زمان اجرا فرا می‌رسد اگر در طی سه ماه گزارشی به ما در مورد فرد متهم نرسد، ما تازه

بین ما و مسئولین زندان می‌شود. قضاوت: جناب توکلی شما علت کندی احکام را در چه چیزی می‌بینید.

توکلی: مجتمع ما به لحاظ نوع جرایم، محکومیت‌ها و مجازات‌های آن بالاتر از سایر مراکز قضایی است. مجازات‌های بسیاری از جرایم خاصی که در این مجتمع مورد رسیدگی قرار می‌گیرد به حبس منتهی می‌شود، اما جرایم خاصی که در این مجتمع مورد رسیدگی قرار می‌گیرد اکثراً منجر به صدور حبس‌های سنگین می‌شود. به عنوان مثال در مجتمع‌های دیگر کمتر مشاهده می‌شود که فرد زندانی به حبس‌های ۱۰ الی ۱۵ ساله محکوم شود.

اما در مجتمع ما می‌توان از این نوع محکومیت‌ها به دهها مورد اشاره کرد. به این لحاظ طبیعی است که اجرای احکام طولانی خواهد شد. اگر که پنج پرونده در یک شعبه مورد رسیدگی قرار گیرد، این پرونده ممکن است مدت رسیدگی آن در وقت اداری یک روز باشد، اما در اجرای احکام ممکن است ده سال طول بکشد، چون فرد مجرم ۱۰ سال محکومیت دارد و خوب در طول ۱۰ سال اجرای حکم ممکن است مشکلات عدیده‌ای پیش بیاید. یعنی از آن وقت که پرونده‌ای از شعب اخذ و جهت پیگیری به اجرای احکام منتقل شد مراحل مختلفی را طی کند.

اولین گام، دستگیری فرد مجرم است. چون فرد مجرم می‌داند که محکوم و حکمش قطعی است و پرونده به اجرای احکام محول شده، بنابراین مجرم سعی می‌کند حتی المقدور دور از دسترس باشد، چون می‌داند اگر دستگیر و محبوس گردد، دیگر از حبس بیرون آمدنش با توجه به مدت و نوع جرم وی، کار مشکلی خواهد بود.

بارها اتفاق افتاده است که مأمور ابلاغ برای دستگیری فرد مجرم، به محل اقامت او می‌رود همراه با یک حکم جلب، اما به واسطه‌ی مخفی کاری متهم و یا اطرافیان او، مأمور با دست خالی بر می‌گردد. حتی اگر به حبس هم دچار شود، خانواده او که به هر صورت تنها تکیه گاه خود را پشت میله‌های زندان می‌بینند، اقداماتی را برای رهایی مجرم انجام می‌دهند، به نظر من این حق طبیعی خانواده‌ی وی است. چون مهمترین تکیه گاه عاطفی و اقتصادی خود را از دست داده‌اند و ناچارند که برای خلاصی از این وضعیت تمام تلاش خود را بکار گیرند.

قضاوت: آیا شما نظارتی بر عملکرد ضابطین قوه‌ی قضاییه دارید؟

توکلی: در گذشته ضابطین قوه‌ی قضاییه در واقع زیر نظر دادستان بودند و الان مقامی تحت این عنوان نداریم.

قضاوت: این شدت و ضعف نظارت را بیشتر توضیح دهید و بفرمایید آیا ضابطین قوه‌ی قضاییه وقتی برای انجام یک دستور قضایی مأموریت می‌یابند، تحت نظارت مجتمع قرار می‌گیرند یا خیر؟